

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2021 р.

ОФІЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

Із зали засідань Президії НАН України

9 грудня 2020 року	1 14
23 грудня 2020 року	1 21
5 січня 2021 року	2 12
20 січня 2021 року	2 18
3 лютого 2021 року	3 10
17 лютого 2021 року	3 15
3 березня 2021 року	4 11
17 березня 2021 року	4 16
31 березня 2021 року	5 12
14 квітня 2021 року	5 20
28 квітня 2021 року	7 22
12 травня 2021 року	7 27
9 червня 2021 року	8 37
23 червня 2021 року	8 45
7 липня 2021 року	9 12
15 вересня 2021 року	10 17
29 вересня 2021 року	11 3
13 жовтня 2021 року	12 66
27 жовтня 2021 року	12 72

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НАН УКРАЇНИ

Сесія Загальних зборів Національної академії наук України та загальних зборів відділень НАН України (24–27 травня 2021 р.)	6 3
Загородній А.Г. Про діяльність Національної академії наук України в 2020 році та завдання наступного періоду (звітна доповідь на сесії Загальних зборів НАН України 27 травня 2021 р.)	6 11
Ювілейна сесія Загальних зборів НАН України, присвячена 30-й річниці незалежності України (20 серпня 2021 р.)	8 3

Виступи

Комісаренко С.В. Дослідження коронавірусу SARS-CoV-2 та захворювання COVID-19, яке він викликає	6 37
--	------

Лібанова Е.М. COVID-19: соціально-економічні втрати 2020 року та потенційні ризики ..	6 42
Кравченко І.Ф. Співробітництво ДП «Івченко-Прогрес» з установами НАН України постійно розширюється	6 47
Локтєв В.М. Чи має фундаментальна наука належний статус в Україні?	6 52
Чепков І.Б. Використання передових наукових знань, технологічних розробок та інновацій для зміцнення обороноздатності держави та досягнення військової переваги у технологічній сфері	6 59
Семиноженко В.П. Академія на шляху реформ. Здобутки і виклики	6 63
Шульга М.Ф. 75 років Лабораторії № 1 Атомного проєкту СРСР	6 68
Радченко В.Г. Сучасні досягнення та ключові напрями подальшого розвитку загальнобіологічних досліджень в установах НАН України ..	6 71
Яценко Л.П. Національний фонд досліджень України — нові можливості для науковців Академії	6 74
Пріхна Т.О. Про розвиток міжнародного співробітництва в НАН України	6 78
Осадчий В.І. Кліматична програма України як основа цілісної екологічної політики держави в умовах зміни клімату	6 81
Кордюк О.А. Державна наукова установа «Київський академічний університет»: історія і напрями розвитку	6 85
Ажнюк Б.М. Мовна політика: національна ідентичність і європейські цінності	6 89
Кальченко В.І. Створення імітаторів запаху наркотичних речовин для кінологічних центрів	6 94
Яцків Я.С. Роздуми після бою (деякі нотатки після Загальних зборів НАН України)	6 97
НауMOVEць А.Г. Поверхні — всюдисущі межі поділу різних середовищ (доповідь з нагоди вручення Золотої медалі ім. В.І. Вернадського НАН України)	6 99

Документи

Постанови Загальних зборів НАН України 6 104

З КАФЕДРИ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ

За матеріалами наукових доповідей на засіданнях Президії НАН України

Лобанов Л.М. Про виконання цільової програми наукових досліджень НАН України «Надійність і довговічність матеріалів, конструкцій, обладнання та споруд» (9 грудня 2020 р.) 1 28

Гуцало В.Д. Княже місто Звенигород: інноваційні методи у вивченні і збереженні історичної пам'яті (9 грудня 2020 р.) 1 34

Яцків Я.С. Про виконання цільової комплексної програми НАН України «Створення та розвиток науково-видавничого комплексу НАН України» на 2016–2020 роки (23 грудня 2020 р.) 1 43

Гриценко П.Ю. Українська мова як чинник державотворення: наукові засади і моделі втілення (20 січня 2021 р.) 2 22

Ферштейн В.В. Про відзначення 150-річчя від дня народження Василя Стефаника (20 січня 2021 р.) 2 27

Блінов І.В. Проблеми функціонування та розвитку нової моделі ринку електричної енергії в Україні (3 лютого 2021 р.) 3 20

Руденко Л.Г. Атлас «Населення України та його природна і культурна спадщина» (3 лютого 2021 р.) 3 29

Гаркуша І.Є. Участь у термоядерних дослідженнях Євратом: результати, досягнуті за програмою «Горизонт-2020», та перспективи в наступній програмі ЄС на 2021–2071 рр. (17 лютого 2021 р.) 3 35

Федоров О.П. Про результати виконання цільової програми наукових досліджень НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту «Горизонт-2020» ERA-Planet» на 2018–2020 рр. (17 лютого 2021 р.) 3 43

Лук'янець О.О. Хвороба Альцгеймера: сучасні гіпотези патогенезу, перспективи розроблення новітніх методів ранньої діагностики та лікування (3 березня 2021 р.) 4 22

Старостенко В.І. Про результати виконання цільової програми наукових досліджень НАН України «Мінерально-сировинна база України як основа безпеки держави» (3 березня 2021 р.) 4 29

Пирожков С.І. Про національну доповідь НАН України «Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності» (17 березня 2021 р.) 4 34

Бахмутов В.Г. Про результати наукових досліджень українських учених в Антарктиці (17 березня 2021 р.) 4 48

Баглок Г.А. Про сучасний стан та інноваційні перспективи новітніх розробок у галузі порошкової металургії та композиційних матеріалів (31 березня 2021 р.) 5 27

Степаненко В.П. Соціальні наслідки пандемії COVID-19 у контексті суспільної трансформації в Україні: соціологічний підхід (14 квітня 2021 р.) 5 33

Прімін М.А. Сучасні сенсорні системи та інформаційні технології в медицині, біології та техніці. Перспективи розвитку (14 квітня 2021 р.) 5 47

Носовський А.В. Науково-технічний супровід робіт з подолання наслідків Чорнобильської катастрофи (28 квітня 2021 р.) 7 32

Шестопалов В.М. Створення геологічного сховища радіоактивних відходів – найважливіше завдання щодо ліквідації наслідків Чорнобильської аварії (28 квітня 2021 р.) 7 37

Гладишевський Р.Є. Кристалохімія для створення новітніх інтерметалічних матеріалів (12 травня 2021 р.) 7 43

Карнаухов І.М. Результати фізичного пуску та програма дослідно-промислової експлуатації ядерної підкритичної установки «Джерело нейтронів» (12 травня 2021 р.) 7 50

Комісаренко С.В. Про участь вчених НАН України в протидії COVID-19. Створення вакцин проти SARS-CoV-2 та COVID-19 в Україні: стан, проблеми та перспективи (9 червня 2021 р.) 8 51

Тукало М.А. Про участь вчених НАН України в протидії COVID-19. Розроблення діагностичних систем, лікарських засобів і моніторинг небезпечних штамів (9 червня 2021 р.) 8 56

Юрженко М.В. Зварювання пластмас: сьогодення та майбутнє (23 червня 2021 р.) 8 62

Колосков О.В. Світова грозова активність – погляд з Антарктиди, Арктики й України (23 червня 2021 р.) 8 68

Маруняк Є.О. Територіальний розвиток України в контексті виконання Угоди про асоціацію України з ЄС (7 липня 2021 р.) 9 21

Явір В.А. Інтеграція та дезінтеграція держави як виклик для етнопонаціональної політики України (7 липня 2021 р.) 9 29

Ажнюк Б.М. Про діяльність мовознавчих установ НАН України в галузі лінгвістичних експертиз (15 вересня 2021 р.)	10 24	їни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз	8 74
Бровко О.О. Полімери спеціального призначення (29 вересня 2021 р.)	11 9	Гордєєв А.Ю. Роль державних органів у становленні антарктичної станції «Академік Вернадський»	9 40
Лобузін К.В. Репозитарій наукових текстів НАН України в Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського: стан і перспективи розвитку (29 вересня 2021 р.)	11 16	Широбоков В.П., Янковський Д.С., Димент Г.С. Роль мікробіома в розвитку онкологічної патології	11 24
Боюн В.П. Відеосистеми реального часу з елементами штучного інтелекту (13 жовтня 2021 р.)	12 77	Каленчук-Порханова А.О., Тульчинський В.Г. Математичне моделювання екологічного стану природних об'єктів навколишнього середовища	11 43
Яцків Я.С., Присяжний В.І. Про співпрацю Національної академії наук України і Державного космічного агентства України зі створення системи контролю та аналізу космічної обстановки (13 жовтня 2021 р.)	12 85	Шуба Я.М. Від незрячої мухи до захворювань людини: історія відкриття та дослідження термо- і механорецепторів (<i>Нобелівська премія з фізіології або медицини 2021 року</i>)	12 3
Дідух Я.П. Наукові засади фітобіотичної стратегії збереження навколишнього середовища в сучасних умовах (27 жовтня 2021 р.)	12 90	Головач Ю.В. Ціле є більшим за суму його частин (<i>Нобелівська премія з фізики 2021 року</i>)	12 18
Хома М.С. Стан і перспективи розвитку досліджень у галузі корозії та протикорозійного захисту конструкційних матеріалів в Україні (27 жовтня 2021 р.)	12 99	Вовк М.В. Асиметричний органокаталіз — новітня стратегія конструювання хіральних молекул для сучасної техніки, технології та медицини (<i>Нобелівська премія з хімії 2021 року</i>)	12 27
СТАТТІ ТА ОГЛЯДИ		МОЛОДІ ВЧЕНІ	
Чайковський І.А., Прімін М.А., Казмірчук А.П. Розроблення та впровадження в медичну практику нових інформаційних технологій і метрик для аналізу малих змін в електромагнітному полі серця людини	2 33	За матеріалами наукових повідомлень на засіданнях Президії НАН України	
Савенець М.В., Осадчий В.І., Орещенко А.В. Моніторинг якості атмосферного повітря над територією України з деталізацією для міст за даними супутника Sentinel-5	3 50	Долінська І.Я. Прогнозування залишкового ресурсу елементів конструкцій довготривалої експлуатації в екстремальних умовах (23 грудня 2020 р.)	1 47
Летичевський О.О. Алгебраїчне моделювання та його застосування	3 59	Савотченко А.В. Дисфункція гематоенцефалічного бар'єру та розвиток епілептичних нападів (23 грудня 2020 р.)	1 53
Басок Б.І., Базєєв Є.Т., Кураєва І.В. Адаптація комунальної теплоенергетики до змін клімату	4 60	Маєвський О.О. Етнічні меншини України 20–30-х років ХХ століття в радянському інформаційному та візуальному просторі (23 грудня 2020 р.)	1 62
Головенко М.Я. Пропоксазепам — новаторський анальгетичний засіб, що гальмує гострий та хронічний біль і має полімодальний механізм дії	4 76	Михайлова Г.Ю. Функціоналізація наноконструкцій для альтернативної енергетики (31 березня 2021 р.)	5 54
Хамітов Н.В. Філософська антропологія: світовий та вітчизняний контексти	5 81	Качаєва М.В. Пошук та синтез противірусних агентів серед похідних азотистих гетероциклів (31 березня 2021 р.)	5 63
Верменич Я.В. Кордони та пограниччя в дискурсивному просторі соціогуманітаристики: теоретичні проєкції	7 55	Дембійський С.С. Соціологічний тест «Політичне крісло» для оцінки якостей та діяльності Президента України (31 березня 2021 р.)	5 72
Пирожков С.І., Божок Є.В., Хамітов Н.В. Національна стійкість (резильєнтність) країни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз		Рабоконе А.М. Поліморфізм довжини інтронів генів тубуліну як ефективний інструмент генетичної диференціації рослин (15 вересня 2021 р.)	10 30
		Байдак М.С. Українки в збройних конфліктах: соціокультурний вимір (15 вересня 2021 р.)	10 36

Одарченко Р.С. Методи тестування та підвищення ефективності стільникових мереж 5G (15 вересня 2021 р.) 10 43

ПОДІЇ

Перше засідання Науково-технічної ради НАН України 7 3

Горбулін В.П. Виступ на засіданні Науково-технічної ради НАН України (1 липня 2021 р.) 7 5

Андрій Сахаров — людина-епоха (спільні Загальні збори Відділення фізики і астрономії НАН України та Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України, присвячені 100-річчю від дня народження Андрія Сахарова) 7 9

Богданов В.Л., Кубальський О.Н. Про концепцію розвитку Національної академії наук України на 2021—2025 роки. 12 38

Горбулін В.П. Тріада Корольов—Янгель—Патон в основі історії та сучасності вітчизняного ракетобудування (*доповідь на Міжнародному симпозиумі «Патонівські наукові традиції у світлі нових викликів сучасній науці»*). 12 46

НАУКА І СУСПІЛЬСТВО

Рафальський О.О. Міждисциплінарні перехрестя етнополітології 2 3

Горовий В.М. Стратегічні комунікації в науково-інформаційному процесі сучасності 3 3

Литвин В.М. Територіальність у гуманітарному просторі: наукові рефлексії 4 3

Ясь О.В. Василь Стефаник у світлі історіографічної та культурної рецепції (*до 150-річчя від дня народження*). 5 3

Жулинський М.Г. Академічний рух до незалежності України. 8 29

Горбулін В.П. Використання космічної інформації в системі геоінформаційного забезпечення ухвалення управлінських рішень з питань національної безпеки та оборони України 9 3

Богданов В.Л., Мальчевський І.А. Роль наукових установ Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України в розвитку наукових досліджень у роки незалежності 10 3

Локтев В.М. Якщо ситуація з наукою в країні не зміниться кардинально, Україні не допоможе сам Господь Бог 12 50

ІНТЕРВ'Ю

За підсумками року (*інтерв'ю з президентом НАН України академіком А.Г. Загороднім*) 1 3

Оновлений Статут Академії закріплює її проактивну позицію в державі (*інтерв'ю з віцепрезидентом НАН України академіком НАН України В.Л. Богдановим*) 6 111

НАУКОМЕТРІЯ І ВИДАВНИЧА СПРАВА

Кремень В.Г. Україна як цивілізаційний суб'єкт: нова методологія розвитку людини та суспільства (*рецензія на монографію С.І. Пирожкова, Н.В. Хамітова «Цивілізаційна суб'єктність України: від потенцій до нового світогляду і буття людини*) 2 44

Яцків Я.С., Діденко Ю.В. Наукові основи функціонування та забезпечення умов розвитку науково-видавничого комплексу НАН України на 2021—2025 роки 11 55

НАУКОВА СПАДЩИНА

Савьолова В.А., Попов А.Ф., Опейда Й.О., Раєнко Г.Ф. Видатний хімік-органік та організатор науки Донецького регіону (*до 100-річчя від дня народження академіка Л.М. Литвиненка*) 1 72

Беляєв О.Є., Валах М.Я., Юхимчук В.О. Фундатор і керівник наукової школи з оптики і спектроскопії (*до 100-річчя від дня народження академіка М.П. Лисиці*). 1 79

Загороднюк І.В. Феномен Феодосія Добржанського: до 100-річчя зачину його наукових досліджень у Києві (1921—1924) 2 49

Матвеев В.В., Зіньковський А.П. Складний напружений стан матеріалів і елементів конструкцій та критерії міцності — наукова візитівка академіка А.О. Лебедева 2 69

Пономаренко О.М., Лялько В.І., Шехунова С.Б., Попов М.О. Світлої пам'яті академіка НАН України Петра Феодосійовича Гожики .. 4 91

Резуниченко О.В., Рижкова І.А., Фастовська Т.Б. Видатний математик, вчитель, людина (*до 70-річчя від дня народження члена-кореспондента НАН України І.Д. Чуєшова*) 9 54

Щицов О.А. Спогади про міжнародну наукову діяльність видатного вченого-океанолога академіка НАН України В.М. Єремеева 10 70

Брей В.В., Власенко Н.В. Каталіз як справа життя (*до 100-річчя від дня народження члена-кореспондента НАН України В.М. Власенка*) ... 11 61

Коваленко О.Г., Підгорський В.С. Від бактеріофага до вірусів рослин (*пам'яті відомих українських вірусологів В.Г. Дроботька і С.М. Московця*) 11 71

НАУКОВІ НАПРЯМИ

- Матковський О.І., Павлишин В.І., Соломатина Л.О.** «Без мінералогічних зібрань неможливий розвиток мінералогії» — академік В.І. Вернадський 3 67
- Гомонай Г.М., Завілопуло А.М.** Становлення і розвиток академічної науки на Закарпатті ... 7 71
- Пехньо В.І., Коваль Л.Б.** Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України: на межі тисячоліть (до 90-річчя заснування установи) 10 50

ЛЮДИ НАУКИ

- Капустян О.В., Михайлець В.А.** Математика — поклик душі (до 75-річчя академіка НАН України М.О. Перестюка) 1 89
- «Пошук оптимальних шляхів — це завжди непросте завдання» (інтерв'ю з нагоди 70-річчя академіка НАН України А.Г. Загороднього) 1 94
- Попов М.О., Лялько В.І., Седлерова О.В., Хижняк А.В.** Видатний науковець і організатор науки (до 90-річчя члена-кореспондента НАН України О.Д. Федоровського) 1 107
- Бакай О.С., Слюсаренко Ю.В., Шульга М.Ф.** Шлях до наукових висот (до 90-річчя академіка НАН України С.В. Пелетминського) 2 77
- Скритнюк О.В.** Видатний організатор академічної правової науки і вищої юридичної освіти — наш сучасник (до 85-річчя академіка НАН України Ю.С. Шемшученка) 2 83
- Хранитель найбільшого у світі радіотелескопа (інтерв'ю до 70-річчя академіка НАН України О.О. Коноваленка) 2 89
- Іваненко О.А.** Учений європейського рівня (до 70-річчя члена-кореспондента НАН України С.В. Віднянського) 3 88
- Пів століття в геометрії (до 75-річчя члена-кореспондента НАН України О.А. Борисенка) 5 95
- Жулинський М.Г.** Гуманітарне обличчя нації (до 90-річчя академіка НАН України І.М. Дзюби) 7 79
- Скритнік І.І., Рязанов В.І.** Усе життя — в математиці (до 80-річчя члена-кореспондента НАН України В.Я. Гутлянського) 7 85
- Маруняк Є.О., Лісовський С.А.** Відкриваючи Україну світові (до 80-річчя академіка НАН України Л.Г. Руденка) 8 83
- Життєвий шлях космічного геолога (до 90-річчя академіка НАН України В.І. Лялька) 9 58
- Негрійко А.М.** Вони відкривали лазерну епоху (до 90-річчя академіка НАН України М.С. Бродина) 9 71

- Сергієнко І.В.** Вагомі здобутки науково-практичної діяльності Михайла Ільченка (до 80-річчя академіка НАН України М.Ю. Ільченка) 9 88
- Бугров В.А.** Філософія як школа інтелектуальної чесності та гуманізму (до 80-річчя академіка НАН України Л.В. Губерського) 10 75
- Сафронова В.Г., Юрлова Л.Ю.** «Інтелект будь-якої нації визначається якістю питної води» (до 80-річчя академіка НАН України В.В. Гончарука) 10 83
- Сергієнко І.В., Хіміч О.М., Швідченко І.В.** Похибки можуть приносити користь (до 80-річчя академіка НАН України В.К. Задіраки) 11 78
- Марковський П.Є., Саввакін Д.Г.** Видатна особистість титанової науки (до 75-річчя академіка НАН України О.М. Івасишина) 11 84
- Думанський Ю.В., Шкатула П.М.** «У всякого своя доля і свій шлях широкий» (до 65-річчя академіка НАН України В.Ф. Чехуна) 11 90

ВІТАЄМО

90-річчя

- академіка НАН України А.А. Долінського 7 90
- чл.-кор. НАН України В.А. Кордюма 7 92
- чл.-кор. НАН України Л.А. Пирога 3 96

80-річчя

- академіка НАН України В.П. Боюна 8 90
- академіка НАН України В.Л. Макарова 8 91
- академіка НАН України А.А. Мартинюка 3 95
- академіка НАН України Ю.Ю. Туниці 5 103
- академіка НАН України В.П. Шевченка 1 115
- чл.-кор. НАН України А.П. Алпатова 8 92
- чл.-кор. НАН України І.П. Григорюка 10 91
- чл.-кор. НАН України В.Ф. Євдокимова 7 93
- чл.-кор. НАН України Г.М. Зінов'єва 4 100
- чл.-кор. НАН України В.Б. Молодкіна 4 101
- чл.-кор. НАН України О.С. Никоненка 11 101
- чл.-кор. НАН України Я.Я. Руцицького 11 100
- чл.-кор. НАН України В.Ф. Саєнка 5 105
- чл.-кор. НАН України В.Ф. Сіренка 11 102
- чл.-кор. НАН України О.Л. Шубенка 7 94

75-річчя

- академіка НАН України В.С. Бакірова 6 116
- академіка НАН України В.Г. Кошечка 6 117
- чл.-кор. НАН України С.П. Вассера 8 95
- чл.-кор. НАН України В.М. Воеводіна 4 103
- чл.-кор. НАН України К.О. Гогаєва 10 92

чл.-кор. НАН України В.О. Зажигалова	8 93	академіка НАН України В.І. Слісенка	6 119
чл.-кор. НАН України В.О. Іваниці	6 121	академіка НАН України М.А. Тукала	6 118
чл.-кор. НАН України Г.О. Іутинської	8 94	чл.-кор. НАН України О.Ю. Корчина	11 104
чл.-кор. НАН України В.А. Кунаха	4 104	чл.-кор. НАН України В.Є. Кузьміна	7 95
чл.-кор. НАН України С.Я. Кучмія	1 116	чл.-кор. НАН України В.М. Михальського	7 96
чл.-кор. НАН України А.Л. Майстренка	5 106	чл.-кор. НАН України В.М. Нестеренкова	9 94
чл.-кор. НАН України В.П. Мікловди	12 109	чл.-кор. НАН України О.Г. Осауленка	1 117
чл.-кор. НАН України О.Г. Мінченка	6 124	чл.-кор. НАН України Ю.О. Ситенка	5 107
чл.-кор. НАН України М.О. Попова	6 122	чл.-кор. НАН України В.В. Турова	5 108
чл.-кор. НАН України Ф.Ф. Сизова	8 97	чл.-кор. НАН України О.М. Хіміча	1 118
чл.-кор. НАН України В.Ю. Слюсарчука	9 93		
чл.-кор. НАН України В.Ф. Солдатенка	4 102	60-річчя	
чл.-кор. НАН України В.М. Сорокіна	11 103	академіка НАН України С.В. Ахоніна	12 108
чл.-кор. НАН України В.М. Федірка	10 93	академіка НАН України О.Л. Копиленка	6 120
чл.-кор. НАН України В.О. Ямпольського	6 123	академіка НАН України О.В. Пилипенка	7 91
чл.-кор. НАН України Ю.М. Ямпольського	8 96	чл.-кор. НАН України С.Л. Мосякіна	11 105
70-річчя		чл.-кор. НАН України О.О. Стасика	1 119
академіка НАН України М.О. Азаренкова	12 107		
академіка НАН України А.Г. Білоуса	5 104	50-річчя	
		чл.-кор. НАН України Г.І. Зеленько	10 94